
EDITORIAL

LUBOMÍR MACHALA

V poslední době přinášela literární čísla našeho časopisu *Bohemica Olomucensia* převahou příspěvky literárněvědných elévů. Skladba aktuálního čísla pak pokrývá celé generační spektrum od čerstvé absolventky magisterského studia po emeritního profesora. Příspěvky našich autorů jsou velmi různorodé až pestré, ale jádro čísla je propojeno tématem jedním, a to vztahem literatury a politiky. S tímto tématem rezonuje také naše občasná edice původních beletristických textů, tentokrát jde o dosud nikde nepublikované verše Milana Kozelky, které měly vyjít jako třetí díl jeho společensko-kritické trilogie.

Číslo otevírá osobitá naratologická studie prešovského badatele Marcela Forgáče, který důkladně kriticky prověřuje a domýšlí klasifikační formulaci Gérarda Genetta adresovanou antickému tvůrci Parmenidovi. Brněnský literární teoretik a historik Bohumil Fořt ukazuje, jak se dva výsostně literárněteoretické koncepty první poloviny dvacátého století, a sice ruský formalismus a pražský strukturalismus, vyrovnávaly s literárněhistorickými zadáními. Nedávná studentka olomoucké bohemistiky Vendula Čepicová pokračuje v kritickém reflektování a interpretování literárního angažmá Petra Borkovce, tentokrát s detailním zaměřením na ty české a slovenské básníky i básnířky, kteří se jeho tvorbou inspirovali, respektive jsou jí ovlivněni.

Stať olomouckého anglisty a amerikanisty Michala Peprníka poukazuje na skutečnost, že jedna z inovačních strategií literární kritiky a teorie i kulturních studií, spočívající v rozšiřování významového pole pojmů, se dotýká rovněž termínu politický román. Peprníkův text upozorňuje na nutnost rozlišovat explicitní politické romány, implicitní politické romány a romány,

jejichž političnost je výsledkem symptomatické interpretace, umožňující téměř jakékoliv dílo číst ideologicky a politicky. Jednotlivé kategorie jsou ve studii ilustrovány na příkladech amerických děl devatenáctého století. Pražský literární vědec Pavel Janoušek vztah literatury a politiky sleduje na případu atentátu na významného politika nově vzniklé Československé republiky Aloise Rašína. Janoušek prezentuje odraz této události v soudobé žurnalistice, literárních dílech (včetně těch dramatických) a popisuje způsob, jakým ji autoři zobrazili v závislosti na svém politickém přesvědčení. Janouškova kolegyně z Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., Kateřina Piorecká zase analyzuje pokus Ivana Olbrachta, respektovaného mistra literárního ztvárnění lidské psychiky, skloubit propagandistické úkoly komunistického hnutí s prvky a postupy populární literatury, který vycházel nejprve časopisecky pod názvem *O Anně, rusé proletářce* a jehož knižní podoba dostala titul *Anna proletářka*. Dvě následující studie od brněnské začínající literární vědkyně Karoliny Strnadové a emeritního profesora Pensylvánské univerzity Petra Steinera přibližují, jak totalitní politický systém omezuje prezentační prostor dramatiků a divadelníků a jak se tito (u Strnadové surrealisté Vratislav Effenberger a Karel Hynek, u Steinera Václav Havel) s oktrojovanými limity vyrovnávali, respektive je překonávali. Student doktorských studií české literatury s bohatou redaktorskou a publikační praxí Jakub Vaníček se ve své studii „Bojovat až do roztrhání světa“ věnuje provokativní básnické trilogii sepsané anarchisticky založeným Milanem Kozelkou před koncem jeho života. Proponovaný třetí díl ovšem už nevyšel, a jelikož redakce *BO* disponovala tuctem textů, které autor v soukromé korespondenci zmiňoval jako jeho součást, doplnili jsme Vaníčkovu stať edicí těchto dosud nikde nepublikovaných Kozelkových básní.

První položku oddílu „Různé“ představuje článek letošního devadesátiletého jubilanta olomoucké bohemistiky Františka Všeticky, který načrtává kompoziční poetiku české gotické poezie. Následující recenzní blok kriticky reflektuje brněnský sborník věnovaný překladatelským zásluhám Jiřího Levého (Jitka Zehnalová), příběh tradicionalistických periodik předložený Tomášem Kubíčkem (Kristina Dokulilová) a monografii Luboše Merhauta o cestách polemik na přelomu devatenáctého a dvacátého století (Radek

Touš). Tereza Roháčová na závěr referuje o dvou konferenčních akcích uskutečněných na jaře 2022 v Olomouci díky spolupráci katedry bohemistiky FF UP v Olomouci a pražského ÚČL AV ČR, v. v. i., konkrétně tedy o mezinárodní *Studentské literárněvědné konferenci* a *Cenové bilanci 2021*.

Přejeme poučnou a inspirativní četbu.